

2008-12-23



## Några av årets julklappar till Nationalmuseum: plastkanna, unisex-hink och Hedvig Eleonoras skrivbord

**Nationalmuseum får inga statliga anslag för att förvärva konst. Eftersom museet ändå har statens uppdrag att förvärva konst växer samlingen tack vare privata gåvor och donationer. Årets gåvor till Nationalmuseum har varit av skiftande karaktär och reflekterar den oanade spännvidd som samlingarna har. Ett av de senare tillskotten är en donation av ett sjuttiototal plastföremål från 1940–1960-talen. Här ingår den plasttillbringare som imiterar kristall som du hittar på varannan kvarterspizzeria såväl som en "unisex-hink". Hinken är ergonomiskt designad för att passa både mäns och kvinnors rörelsemönster, vilket formgivaren vid studier sett skiljer sig åt.**

Förutom platsamlingen, som donerats av en anonym givare via Nationalmusei Vänner, köptes ett bord med medel från Stiftelsen Max Dinkelspiels Fond på auktion i höstas. En märkning på baksidan gör att bordet förmodas ha tillhört änkedrottning Hedvig Eleonora och är en av få bevarade inventarier från hennes tid på Ulriksdals slott.

Nationalmusei årsbok 2008 tillägnas donatorernas stora betydelse för samlingarnas tillväxt. *Givandets glädje i konstens värld* kom ut i början av december och tar upp några av alla de betydande donationer som varit med och byggt upp Sveriges största konstsamling.

**Läs mer** om plastdonationen, kannan och hinken i separat bifogat dokument.

**Pressbilder:** [www.nationalmuseum.se/press](http://www.nationalmuseum.se/press)

**Pressförfrågningar, recensionsex av årsboken** med mera kontakta informatör Anna Jansson, [ajn@nationalmuseum.se](mailto:ajn@nationalmuseum.se) eller 08-5195 4452.

**Bildtext:** *Plasttillbringare*, Stockholms plastindustri. Foto: Hans Thorwid/Nationalmuseum. *Hink*, Olavi Arjas för Sarvi. Foto: Hans Thorwid/Nationalmuseum. *Bord*. Foto: Erik Cornelius/Nationalmuseum. *Detalj från baksidan av bordet*. Beskuren. Foto: Erik Cornelius/Nationalmuseum.

2008-12-23



## Bilaga till pressmeddelandet

### *Några av årets julklappar till Nationalmuseum: plastkanna, unisexhink och Hedvig Eleonoras skrivbord*

Nationalmuseum har fått ett välkommet tillskott till samlingarna av design. Det handlar om 70 föremål av plast som skänkts till museet av anonym givare genom Nationalmusei vänner. Gåvan köptes in från platsamlaren Tomas Lindblad.

Urvalet är baserat på vad som tidigare fanns i samlingarna och vad som faktiskt producerats i Sverige. Gåvan innehåller föremål av många skilda tillverkare, från anonyma enmansföretag som hör till plasttillverkningens barndomstid under 1940-talet, till etablerade storföretag som Perstorp, Hammarplast och Husqvarna borstfabrik som alla samarbetade med erkända designer. Sigvard Bernadottes företag Bernadotte & Bjørn är rikt företrätt, liksom olika formgivare anställda vid Perstorp. Gemensamt för alla föremål är att de är tillverkade för

# PRESSMEDDELANDE FRÅN NATIONALMUSEUM

---

hushållet och därför är bruksföremål, även om några föremål av mer dekorativ karaktär finns med.

## Plasttillbringare som imiterar kristall

Stockholms plastindustri (SPI) hörde till de otal plastfabriker som fanns under 1950–60-talet. Företaget startades av Edgar Pank som kommit till Sverige från Baltikum som flykting under andra världskriget. Pank började i liten skala, men efterfrågan var stor på hushållsprodukter i plast och fabriken kunde växa. År 1957 fanns ca 700 företag anslutna till branschorganisationen Svenska Plastföreningen.

En riktig långlivare i SPI:s sortiment var tillbringaren i "kristallplast", eller styrenplast som materialet egentligen heter. Den började tillverkas vid mitten av 50-talet och tillverkas fortfarande, långt efter att SPI slutat tillverka konsumentprodukter. Vem har inte hållit tillbringaren i sin hand? Den står där, på skolbepisningar, lunchhak och pizzerior, med blandsaft eller kranvatten. En av dessa anonyma plastprodukter som omger oss och som vi inte reflekterar över.

En av plastmaterialets egenskaper är att det kan imitera andra material. Under lång tid har plasten blivit utskälld för denna egenskap. "Vad är plastens själ?" har man frågat sig. Svaret är inte givet. Kanske är denna unika egenskap att kunna imitera plastens själ?

## Hink från Sarvis

Bakgrunden till den hink från finska Sarvis är intressant och belysande för designprocessen. Olavi Arjas började omkring 1960 skissa på en ny hink som skulle förenkla bruket. Arjas ville ha en hink som var lätt att bära utan att byxorna blev blöta. (Om man har burit en vanlig, rund hink fylld med vatten förstår man...) Dessutom ville han få en mer koncentrerad stråle vid hållandet. Arjas lät 170 män och kvinnor bära vattenfyllda hinkar och antecknade noggrant hur de hanterade hinkarna – vanliga runda. En särskilt intressant detalj var att handen hade olika vinklar mot kroppen hos användarna, med andra ord skulle Arjas behöva vara flexibel. En rombformad hink med handtaget tvärs över på det bredaste stället blev lösningen.

Man kunde bära Olavi Arjas hink oavsett om man var vänster- eller högerhänt, eller om man bar hinken med handflatan eller handryggen framåt. De spetsiga ändarna på hinken möjliggjorde kontrollerad hållning med fin stråle. Hinken började tillverkas 1962 i etenplast.

Jan Norrman  
Intendent  
[jnn@nationalmuseum.se](mailto:jnn@nationalmuseum.se)  
08-5194 4385

Foto: Hans Thorwid/Nationalmuseum

www.nationalmuseum.se  
Södra Blasieholmshamnen, Stockholm  
Telefon växel: 08-5195 4300  
Nationalmuseum samarbetar med Accenture,  
HQ Direct, Fagerhults Belysning, Svenska Dagbladet,  
Fältman & Malmén och Clarion Hotel Stockholm

NATIONALMUSEUM 

# PRESSMEDDELANDE FRÅN NATIONALMUSEUM

---

[www.nationalmuseum.se](http://www.nationalmuseum.se)  
Södra Blasieholmshamnen, Stockholm  
Telefon växel: 08-5195 4300  
Nationalmuseum samarbetar med Accenture,  
HQ Direct, Fagerhults Belysning, Svenska Dagbladet,  
Fältman & Malmén och Clarion Hotel Stockholm

NATIONALMUSEUM 